

Evalueringsrapport

Evaluering af indsatsen med fremskudte
sundhedsmedarbejdere i jobcentret

Indholdsfortegnelse

Indledning.....	3
Beskrivelse af indsatsen	3
Sundhedssamtaler	3
Åben og Rolig Flex	3
Supplement til beskæftigelsesindsatsen	4
Konklusion og resultater.....	4
Evalueringsmetode og design.....	5
Analyse – Borgerniveauet.....	6
Sundhedssamtalen – Aktivitet.....	6
Åben og Rolig Flex – Aktivitet	7
Resultater og effekter af indsatserne.....	7
Sundhedssamtalen	8
Åben og Rolig Flex	8
Beskæftigelsesrettet effekter af indsatsen	9
Øvrige resultater.....	10
Analyse - Organisatorisk niveau	10
Samarbejdet	10
Kommunikation og placering.....	11
Rekruttering og henvisning af borgere til sundhedstilbud.....	11

Indledning

I 2017 afsatte Aalborg Kommune 1,0 kr. mio. til indsatser for mere lighed i sundhed. En del af de midler blev målrettet til at styrke rekrutteringen af borgere i jobcentret til sundhedstilbud hos Aalborg Sundhedscenter og Center for Mental Sundhed ved at placere fremskudte sundhedsarbejdere i flere af jobcentrets enheder.

Indsatsen blev iværksat da vi ved, at ulighed i sundhed er en af de største sundhedsudfordringer vi står overfor. Vi ved ligeledes, at nogle grupper af borgere udenfor arbejdsmarkedet og særligt de borgere, som har udfordringer udover ledighed generelt set har en mere usund livsstil og større risiko for livsstilssygdomme end den øvrige befolkning. På den baggrund er det relevant at styrke rekrutteringen af borgere i jobcentret, da det giver sundhedsområdet en mulighed for at komme i kontakt med en gruppe af borgere, som ellers er svær at komme i kontakt med, da de ofte ikke selv er opsøgende i forhold til sundhedstilbud.

Målsætningerne med indsatsen er:

- Flere ledige borgere får mere fokus på deres egen sundhed og derved styrker deres muligheder for at komme i beskæftigelse.
- Flere borgere i målgruppen motiveres og ansføres til at påbegynde en sundhedsrettet indsats ved blandt andet at anvende nogle af Sundhedscenterets tilbud, der er placeret rundt omkring i kommunen.
- Indsatsen skal ligeledes bidrage til at understøtte et gensidigt kendskab til begges arbejdsområder og muligheder og dermed styrke det tværfaglige samarbejde.

Formålet med denne evaluering er at afdække om målsætningerne for indsatsen er opfyldt og evalueringen er opdelt to devalueringer:

- Borgerniveau – Fokus på aktivitet og effekten af indsatsen
- Organisatoriskniveau – Fokus samarbejdet mellem beskæftigelses- og sundhedsområdet.

Evalueringen er gennemført i 2. halvår af 2019. Grundlaget for evalueringen er data fra perioden 1. januar 2018 til 29. februar 2019 og interviews i 2. halvår 2019.

Beskrivelse af indsatsen

Indsatsen med fremskudte sundhedsmedarbejdere er bygget op omkring to indsatser:

- Sundhedssamtaler
- Åben og Rolig Flex

Sundhedssamtaler

Aalborg Sundhedscenter er tilstede i fire af jobcentrets enheder en dag om ugen i 3 timer (i Uddannelseshuset er de tilstede 2 dage om ugen). Sundhedsmedarbejder tilbyder lokale sundhedssamtaler med borgere, som er tilknyttet de konkrete jobcenterenheder. Sundhedssamtalen har til formål at hjælpe borgeren med at få fokus på egen sundhed og handlemuligheder. Dette sker gennem motivation, vejledning og planlægning tilpasset den enkelte borger, herunder henvisning af borgeren til relevante sundhedstilbud.

Åben og Rolig Flex

Åben- og Rolig Flex er et individuelt samtaleforløb til de borgere, som har en stressproblematik. Men som har sociale eller psykiske udfordringer, der gør at de ikke umiddelbart kan indgå på et almindelig Åbent og Roligt hold. Formålet med Åben og Rolig Flex er primært at forberede og vejlede borgere til at blive klar til Åben og Rolig og tilbuddet består af to typer af indsatser:

- Klargørende samtale-forløb, hvor formålet er at gøre borgeren klar til at deltage på de almindelige Åben og Rolig forløb.

- Støttende samtaleforløb om stressreduktion til borgere, som ikke skønnes kan deltage i et Åben og Rolig forløb.

Åben og Rolig Flex er fysisk placeret på Center for Mental sundhed. Åben og Rolig forløbene har gennem årlige effektmålinger vist stor effekt på stressreduktion – og det forventes, at de borgere, der kan gøres klar til at komme på hold får ligeså god effekt som de andre holddeltagere.

Supplement til beskæftigelsesindsatsen

De to tilbud er et supplement til beskæftigelsesindsatsen, hvor det endelige mål er at bringe borgeren tættere på beskæftigelse. Derudover skal sundhedsindsatsen være med til at styrke samarbejdet imellem de to områder gennem et større gensidigt kendskab til hinandens arbejdsområder og muligheder. Jobcenter Aalborg består af syv enheder, hvoraf der er indgået samarbejde med følgende fire enheder:

- Sygedagpengehuset - (Sundhedssamtaler og Åben og Rolig Flex)
- Job- og Aktivhuset - (Sundhedssamtaler og Åben og Rolig Flex)
- Virksomhedscenteret - (Sundhedssamtaler og Åben og Rolig Flex)
- Uddannelseshuset - (Sundhedssamtaler)

Konklusion og resultater

På baggrund af evalueringen vurderes det, at indsatsen med sundhedssamtaler og Åben og Rolig Flex har en lang række positive effekter, der generelt medvirker til at forebygge ulighed i sundhed, og ser ud til at have positiv virkning i forhold til at bringe borgere uden for arbejdsmarkedet tættere på beskæftigelse. Derudover er samarbejdet mellem sundheds- og beskæftigelsesområdet i Aalborg Kommune blevet styrket.

Evalueringen viser at i perioden januar 2018 til februar 2019 har:

- 179 borgere har været til en sundhedssamtale
- 80 borgere har deltage i Åben og Rolig Flex

Samlet set har der i alt været afholdt 366 sundhedssamtaler og der har været 166 henvisninger til andre sundhedstilbud tilbud. På den grund er det forvaltningens vurderingen, at Aalborg Sundhedscenter og Center for Mental Sundhed har opfyldt målsætningen om, at komme i kontakt med en række borgere uden for arbejdsmarkedet, som de tidligere havde svært ved at komme i kontakt med i deres eksisterende tilbud. Samtidigt er flere borgere blevet henvist Aalborg Sundhedscenters øvrige tilbud og andre sundhedstilbud f.eks. egen læge eller selvtræning.

Langt størstedelen af de 179 borgere, som har deltaget i en sundhedssamtale, er blevet henvist videre til andre sundhedstilbud efter en vurdering af sundhedsmedarbejderne, hvilket er en betydningsfuld effekt af indsatsen.

80 borgere har deltaget Åben og Rolig Flex og heraf er lidt over halvdelen blevet klar til at deltage i det almindelige Åben og Rolig Forløb. De årlige effektevalueringer af Åben og Rolig forløb viser, at effekten er stor, ligeligt fordelt og er uafhængig af socioøkonomiske faktorer. Det skønnes derfor, at de borgere, som er henvist fra Åben og Rolig Flex har samme effekt, som deltagerne på de almindelige Åben og Rolig hold.

Evalueringen tegner et billede af, at både indsatsen med sundhedssamtaler og Åben og Rolig Flex har en positiv effekt i forhold til at bringe borgerne udenfor arbejdsmarkedet tættere på beskæftigelse. Hvilket bliver rammesat med følgende citat.

”Jeg har da haft en borger hvor jeg kan huske, at sundhedssamtalen gjorde at han kom til at få den rigtige kost – at han simpelthen fysisk blev bedre i stand til... – hvor han før hoverhovedet ikke var klar til noget arbejdsmarked – hvor han så blev klar til det ” (Jobrådgiver)

Sundhedssamtalen og 'Åben og Rolig Flex' individuelle format giver borgerne mulighed for at dele personlige udfordringer, og giver således fagpersoner mulighed for at lede dem til rette hjælp. Borgerne får en oplevelse af at blive lyttet til og at der er hjælp at hente, hvilket giver dem en positiv oplevelse med 'systemet', da denne gruppe ellers ofte kan have en skeptisk opfattelse af kommunen.

Samarbejdet giver ligeledes nogle borgere en oplevelse af et mere givende samarbejde på tværs af sundheds- og beskæftigelsesområdet. Effekter hos den enkelte borger smitter i nogle tilfælde af på borgerens pårørende. Samarbejdet omkring indsatserne styrker både sundheds- og beskæftigelsesområdet og der er fra begge sider en interesse i samarbejdet. Sundheden er et fundament for at hjælpe svage borgere videre i beskæftigelsesindsatsen, og beskæftigelsen er ligeledes et vigtigt element i borgernes sundhed.

Der er ved evalueringen også fremkommet nogle opmærksomhedspunkter, der knytter sig til indsatsen f.eks. omkring synlighed og fysisk placering af sundhedsmedarbejderne. De opmærksomhedspunkter vil der blive arbejdet videre med på administrativt niveau i den Sundhedsstrategisk styregruppe på tværs af sundheds- og beskæftigelsesområdet og på de løbende opfølgingsmøder.

Evalueringsmetode og design

Evalueringen er afgrænset til perioden til januar 2018 til februar 2019 og er udarbejdet på baggrund af interviews og data fra fagsystemer på sundhedsområdet. Der er blevet gennemført i alt 25 interviews fordelt på ansatte fra sundhedsområdet, beskæftigelsesområdet og borgere:

- Sundhedsområdet: 9 Interviews
- Beskæftigelsesområdet: 7 Interviews
- Borgere: 9 Interviews

Antallet af interviews gør ikke evalueringen repræsentativ for indsatserne. Men interviewene er med til at give billeder på om og hvordan indsatsen virker. Interviewenes fokus er formuleret med afsæt i et præstudie af sundhedssamtaleindsatsen, som har ledt til en programteori for indsatsen. Programteorien deler indsatsen op i to niveauer:

- Borgerniveau – På borgerniveauet er der lagt vægt på 'følelse af motivation, frivillighed og mening', tro på egne evner og overkommeligheden af ændringer og i sidste ende faktiske sundhedsændringer.
- Organisatorisk niveau – På det organisatoriske niveau er der fokus på samarbejde og kommunikation, opmærksomhed, synlighed og tilgængelighed.

Disse temaer fra præstudiet er blevet anvendt gennemgående i denne evaluering. Interviewdelen er derudover suppleret af kvantitative opgørelser over borgerdeltagelsen på de to indsatser, data udtrukket fra fagsystemerne Care, Ungejournalen og Center for Mental Sundheds egne opgørelser. Denne opdeling i et borgerniveau og et organisatorisk niveau er fastholdt igennem hele evalueringen, hvilket betyder, at effekterne af indsatserne også vurderes på begge niveauer.

- Borgerniveau – En beskrivelse af implementeringen og indsatsernes aktivitet, samt en vurdering af de sundhedsmæssige og beskæftigelsesmæssige resultater af indsatserne, samt øvrige effekter af indsatserne.
- Organisatorisk niveau – En vurdering af samarbejdet imellem Sundhedsområdet og Beskæftigelsesområdet, samt en belysning af de fordele som samarbejdet har.

Analyse – Borgerniveauet

Analysen af borgerniveauet indledes med en kortlægning af aktiviteterne i forhold til, hvor mange borgere, der har deltaget i en sundhedssamtale eller i Åben og Rolig Flex. Derudover omfatter analysen af borgerniveauet en vurdering af de sundhedsmæssige og beskæftigelsesmæssige resultater og effekter af indsatserne.

Sundhedssamtalen – Aktivitet

Datamateriale fra fagsystemerne Care og Ungejournalen viser, at 179 borgere har været til en eller flere sundhedssamtaler i perioden januar 2018 til februar 2019. Kønsfordelingen ligger på 60% kvinder og 40% mænd.

Den følgende tabel 1 viser fordelingen af sundhedssamtaler i de fire enheder i jobcentret og hvor mange borgere der er blevet henvist til et andet sundhedstilbud.

	Antal borgere	Antal samtaler	Samtaler pr/borger	Henvist til tilbud
Sygedagpengehuset	32	60	1,9	21
Job- og Aktivhuset	55	63	1,1	90
Virksomhedscenteret	56	71	1,3	44
Uddannelseshuset	36	172	4,8	11
I alt	179	366	2	166

Borgernes alder angives ikke nøjagtigt, men aldersgrupperne fra Sygedagpengehuset, Job- og Aktivhuset og Virksomhedscenteret er bredt fordelt og med en gennemsnitsalder på omkring 45 år. Gennemsnitsalderen på Uddannelseshuset er noget lavere på 24 år, da målgruppen i Uddannelseshuset har en maksimumsalder på 29 år. I gennemsnit har borgerne fået to sundhedssamtaler hver.

Det fremgår af tabel 1, at der i Uddannelseshuset har været afholdt et væsentligt højere antal sundhedssamtaler sammenlignet med de øvrige enheder. Det skyldes blandt andet, at hovedparten af de unge, som kommer til en sundhedssamtale, har nogle udfordringer og problematikker, der kræver flere opfølgningssamtaler. Derudover er der mange unge, som udebliver fra de planlagte sundhedssamtaler, hvilket der er et generelt problem i Uddannelseshuset.

	Antal henvisninger
Aalborg Sundhedscenter	72
Sundhedshjørnet	48
Egen læge	27
Kontakt Ældre Handicap	10
Selv træning	9
I alt	166

Den ovenstående tabel 2 viser, at der i forbindelse med sundhedssamtalen har været 166 henvisninger til andre sundhedstilbud fordelt på i alt 111 borgere. Det er sundhedsmedarbejderen, som henviser borgerne til de øvrige sundhedstilbud. Borgerne er primært blevet henvist til tilbud i Aalborg Sundhedscenter f.eks. tilbuddene 'Lær at takle', 'Bryd vaner' og Rygestopkurser. Derudover har der været 48 henvisninger til de sundhedshjørner, der er lokale og fremskudte sundhedscentre, som Aalborg Sundhedscenter har placeret rundt omkring i kommunen.

Åben og Rolig Flex – Aktivitet

Center for Mental Sundheds egne opgørelser viser at der i alt har været 80 borgere igennem et Åben og Rolig Flex-forløb siden indsatsens oprettelse i udgangen af 2017. Borgere er fordelt på 90% kvinder og 10% mænd, og gennemsnitsalderen blandt Flex-borgerne er 44 år. I gennemsnit har Flex-borgerne haft ca. 3 forberedende psykologsamtaler hver. Den følgende tabel 3 viser fordelingen i forhold til borgernes status

Tabel 3 – Status på borgerne i Åben og Rolig Flex		
	Antal borgere	Andel
Gennemført	31	39%
I gang med forløbet	14	18%
Dropout	9	11%
Starter ikke på hold efter samtaleforløb	25	31%
I alt	80	100%

Af de 80 borgere der har gennemført Åben og Rolig Flex-forløbet, har 39% gennemført den fulde Åben og Rolig-forløb efterfølgende, 18% er stadig i gang med Åben og Rolig-forløbet. 31% af Flex-borgerne har efter samtaler alligevel ikke været parate til at fortsætte på Åben og Rolig forløb og er derfor stoppet inden kursusstart. 11% af Flex-borgerne er droppet ud af selve kursusforløbet efter et antal kursusgange. Det er således ca. halvdelen af de 80 Flex-borgere der har gennemfører det fulde Åben og Rolig-forløb.

Resultater og effekter af indsatserne

Gruppen af borgere der deltager i en sundhedssamtale og Åben og Rolig Flex er meget forskelligartet i forhold til deres udfordringer og deres tilknytning til arbejdsmarkedet. Det er ikke alle borger der nås gennem indsatserne, da nogle borgere ikke ønsker eller har ressourcerne til at deltage. Derfor har borgere, der har mange udfordringer en større tendens til at vælge tilbuddene fra og er i mindre grad selv opsøgende. Gruppen af borgere der kommer til sundhedssamtalerne og Åben og Rolig Flex, kan have en kombination af mentale og fysiske helbredsproblemer. Det beskrives i interviewene at særligt de mentale problemer er hæmmende for at få et udbytte af sundhedssamtalerne. Gruppen kan også være udfordret økonomisk i forhold til selvbetalte sundhedsløsninger. Trods dette beskrives det:

"Det er jo også et stort spænd i hvor udfordret man er i forhold til en psykisk lidelse. Langt størstedelen formår vi egentlig at integrere på vores forløb, men der er også en gruppe som socialt eller mentalt er for udfordret til at kunne indgå i et gruppeforløb. Der kører vi individuelt forløb" (Aalborg Sundhedscenter – Leder)

Sundhedsmedarbejderen på Virksomhedscenteret forklarer at Virksomhedscenterets målgruppe muligvis burde have fået hjælp tidligere, hvis indsatsen skulle have en større effekt, da borgere i målgruppen for flexjob

har været længe væk fra arbejdsmarkedet. Omvendt mener samme medarbejder, at indsatsen ikke er spildt hos denne gruppe borgere, da de får nogle redskaber og lidt mod til at skabe en sundere livsstil.

Sundhedssamtalen

Det påpeges flere gange i interviewene, at forebyggelsen af komplekse problemstillinger er en lang proces. Da det er en svær gruppe at hjælpe og derfor ikke bør forventes at rykke sig i store skridt. Det forklares at det er vigtigt at få startet den proces så tidligt som muligt og at disse borgere kan hjælpes på vej til at få ført ændringer ud i livet, i en grad der passer til dem.

"Det er måske ikke solstrålehistorier, det måske ikke der man rykker sig allermest. Fordi deres problemer der er så komplekse – og alligevel er der mange der kommer igen og gerne vil have opfølgning på den samtale" (Sund Ung – Leder)

Det beskrives, som et succeskriterie, at borgerne kommer videre til et af kommunens sundhedstilbud eller at de bliver henvist til anden hjælp, hvilket de fleste gør. Sundhedsmedarbejderne har en mulighed for at vurdere om borgerne har behov og forudsætning for at kunne deltage i et sundhedstilbud, Sundhedsmedarbejderne kan hjælpe borgerne på vej ind i tilbuddene ved at tage den første kontakt. Flere af borgerne nævner at de har fået hjælp til dette, og at de enten er kommet i, eller er på vej ind i et hold de er tilfredse med:

"... At man bliver tilbudt det – at man ikke skal række ud og sige: Jeg kunne tænke mig et eller andet, men jeg ved ikke hvad – Men at der er en der kommer: 'Prøv at se her sammen med mig, det her har vi af tilbud – Det synes jeg var rigtig dejligt. – Det der med at have overblik over det hele selv; Det skulle jeg ikke" (Borger)

Udover henvisningerne beskriver flere borgere at de handler efter den brugbare hjælp de fik til at undgå f.eks. usunde kostvaner:

"Det der med, at man bare skulle ind og justere på så små ting, for at det bare begyndte at gå rimelig 'okay stærkt'. - På 4 uger smed jeg 5cm om taljen (...) Så bare de der bitte små parametre som hun kunne give mig, synes jeg var helt vildt fedt." (Borger)

En anden borger har fået mere praktisk hjælp til at kontakte lægen og til at bestille en kugledyne, hvilket borgeren selv havde svært ved at få gjort. En borger er gået i gang med et rygestop, og har siden røget to cigaretter mindre om dagen og vedkommende sigter efter at benytte kommunens rygestopstilbud:

"Og med rygestop så synes jeg det er nemmere. Når der er andre der kan hjælpe med at finde en grænse eller finde en måde man kan trappe ned på" (...) jeg har ikke råd til at give 500kr for plastre" (Borger)

Flere borgere har fået en sundhedssamtale af en mere personlig eller mental karakter omkring hårde sociale arbejdsforhold, håndtering af tankemylder og andre ting, som de muligvis ikke har delt med nogen før. Således fremgår det, at hjælpen til borgerne meget individuel og der kan være stor forskel på, hvordan indsatsen rykker borgerne i en positiv retning. Det beskrives ligeledes, at en succesoplevelse i flere tilfælde motiverer borgere til flere sundhedsændringer.

Åben og Rolig Flex

Samarbejdet mellem Åben og Rolig Flex og jobcentret er en effektiv kanal til at rekruttere borgere til Åben og Rolig Flex og herefter videre til det almindelige Åben og Rolig forløb. Center for Mental Sundhed beskriver, at

Flex-borgerne uden Åben og Rolig Flex ikke havde haft mulighed for at deltage i det almindelige Åben og Rolig forløb, da de efter screening og forsamtale ikke ville have været vurderet i stand til at gennemføre et forløb.

"Og det gjorde jo også at jeg fik opbygget noget robusthed så jeg egentlig blev gjort klar, i stedet for at værre fuldstændig skrøbelig indtil hovedforløbet" (Borger)

En enkelt borger mener, at Åben og Rolig Flex var en stor hjælp, men at vedkommende kunne have klaret Åben og Rolig uden. Efter borgerne har været i Åben og Rolig Flex-forløbet, er mere end halvdelen klar til Åben og Rolig og kan deltage på lige fod med de øvrige deltagere:

"Når først de er gruppeparate og kommer ind på holdet, så synes jeg i hvert fald at 85 til 90 procent; De kører lige så godt som alle andre" (Psykolog).

Åben og Rolig Flex-forløbet vurderes at have en positiv effekt på borgernes mentale sundhed ifølge psykologerne og leder fra Center for Mental Sundhed. Gennem det individuelle fleks-forløb får borgerne en introduktion til redskaberne i Åben og Rolig og borgerne kan få åbnet op for nogle personlige problemstillinger, der muligvis ikke kan håndteres i holdforløbet.

"Jeg har eksempler på borgere der fortæller ting som de ganske enkelt aldrig har fortalt til nogen før (...) Hvis ikke personen var kommet frem til det, så er det ikke til at vide hvornår den lejlighed havde været der igen (...) Det kunne meget vel være gået retning at en funktionel lidelse der havde været invaliderende" (Psykolog)

Åben og Rolig Flex-forløbet er således med til at hjælpe borgere til at få delt deres følsomme problemer, hvor psykologerne så kan hjælpe dem videre i systemet med den rette vejledning.

Jeg havde den her hånd i ryggen for at jeg kunne kontakte arbejdsmedicinsk, og jeg kunne begynde at gribe nogle redskaber (...) så turde jeg også godt at gøre det (...) Man får handlet, - Fordi når man sidder der, og man var på den måde" (Borger)

Beskæftigelsesrettet effekter af indsatsen

Indsatsens effekt på borgernes beskæftigelse er på samme måde, som sundheden selv svær at påvise konkret og det er på samme måde en ændring der sker i det lange løb. Dog hersker der generelt en forståelse af, at sundhed er nødvendigt som et fundament for borgernes beskæftigelse og at både sundhedssamtalen og Åben og Rolig Flex bidrager til, at borgerne kommer tættere på beskæftigelse:

"Jeg har da haft en borger hvor jeg kan huske, at sundhedssamtalen gjorde at han kom til at få den rigtige kost – at han simpelthen fysisk blev bedre i stand til... – hvor han før hoverhovedet ikke var klar til noget arbejdsmarked – hvor han så blev klar til det" (Jobrådgiver)

Det påpeges også af en teamleder på Sygedagpengehuset, at sundhedssamtalen kan gøre borgerne mere i stand til at handle i deres eget liv, da de gennem jobcenteret kan blive klientgjorte. Det vurderes også fra Center for Mental Sundhed, at stressreduktion i sig selv kan give dem mod og energi til at nærme sig arbejdsmarkedet igen.

"Jeg lægger i hvert fald mærke til, at der er nogle der er kommet der til hvor de har lyst, enten til at komme i praktik, eller til at begynde en proces til at tænke. 'Hvad kunne jeg godt tænke mig?' (...) Lysten, motivation og selvtilliden som du siger, men også den der følelse med at se værdi i sig selv (...) 'tættere på arbejdsmarkedet' det er nok det rigtige ord, for det er jeg ikke i tvivl om at de kommer" (Psykolog).

Øvrige resultater

Samarbejdet mellem sundheds- og beskæftigelsesområdet lader ud fra interviewundersøgelsen at afføde en række øvrige effekter. Først og fremmest beskriver både ansatte på sundheds- og beskæftigelsesområdet, at denne gruppe borgere ofte kan være skeptiske overfor kommunen eller 'systemet', men at sundhedssamtalen medføre at de får en positiv oplevelse af det offentlige. Det beskrives, at borgerne igennem samarbejdet får en tiltro til at der er interesse for dem i det offentlige, og at der er hjælp at hente. Flere af borgerne forklarer hertil, at det var befriende at få åbnet op og få talt om det der udfordrer dem under de frie rammer.

En borger forklarer tilmed at vedkommende græd inde til samtalen, men at der var plads til det. Andre borgere giver også udtryk, at åbenheden har haft en betydning for dem:

"Hun var meget mere jordnær omkring det hele – og meget mere som ens mor, der går ind og støtter en i det psykiske - at man skal have sig selv med i det. - Det havde lægen ikke helt"
(Borger)

To borgere gav udtryk for at de oplevede det som meget positivt at deres sundhedsmedarbejder og jobcentret kommunikerede på tværs omkring borgeren, da det hjælper til, at borgeren føler sig forstået på et højere niveau:

"Jeg synes også at jeg får langt mere givende samtaler med min sagsbehandler, i stedet for at de bare igen skal sende med ud i noget jeg ikke rigtigt kommer videre af (...)" (Borger)

Både jobcentret og ansatte i begge sundhedsindsatser giver udtryk for, at sundhedsvinkelen, ud over den sundhedsfremmende værdi, har den værdi for borgerne at de bliver set ud fra et 'helhedsbillede', og ikke kun ud fra en beskæftigelsessammenhæng. Dette er positivt for jobcentret, der beskriver det dels som en faglig styrke, men også som noget der giver en positiv oplevelse af borgerens besøg på jobcentret. Flere borgere giver også udtryk for at der er rart og mere brugbart at blive set som en helhed:

Jeg synes at det var rigtig rart at jeg kunne snakke med hende om de ting, også fordi hun tager ligesom hele billedet – (...) Hun tager også udgangspunkt i; 'okay, hun har haft det dårligt; hun har oplevet det og det' - Så hun ved ligesom hvad der ligger til grund for de forskellige ting, og der gør også at hun bedre kan vejlede mig, føler jeg" (Borger)

Der er eksempler på, at indsatserne har en positiv påvirkning i forhold til et øget fokus på andre sundhedstilbud. En teamleder fra Sygedagpengehuset forklarer, at samarbejdet omkring sundhedssamtalen og Åben og Rolig Flex kan være med til at gøre deres ansatte mere opmærksomme på andre sundhedstilbud. Fra begge sundhedsindsatser er der flere eksempler på, at borgernes ændrede tilgang til sundhed smitter af på partnere og familie.

Analyse - Organisatorisk niveau

I analysen af det organisatoriske foretages der en vurdering af samarbejdet imellem sundheds- og beskæftigelsesområdet, samt en belysning af de fordele, som samarbejdet har. Erfaringerne og anbefalingerne fra analysen af det organisatoriske niveau bliver brugt i videreudvikling af tilbuddene og i det videre samarbejde med sundheds- og beskæftigelsesområdet.

Samarbejdet

Evalueringen viser, at de organisatoriske rammer i samarbejdet på tværs af Aalborg Sundhedscenter, Center for Mental Sundhed og Jobcenter Aalborg skal være på plads for, at samarbejdet kan have de ønskede

resultater. De involverede enheder fra jobcentret giver udtryk for forståelsen af, at sundhed og mental sundhed spiller en betydelig rolle i beskæftigelsesindsatsen og beskriver sundhedsindsatserne som en ressource i forhold til at hjælpe borgerne. Ligeledes giver ansatte på sundhedsområdet udtryk for en forståelse for beskæftigelses betydning for borgernes sundhed, og at jobcentret varetager forskellige opgaver, hvor sundheden ikke er det primære. Således er der en gensidig interesse i samarbejdet på tværs af begge områder og der gives overordnet udtryk for et godt momentum i samarbejdet.

Kommunikation og placering

Samarbejdet mellem Aalborgs Sundhedscenter, Center for Mental Sundhed og jobcentret kommer særligt til udtryk igennem kommunikationen og synligheden, der hjælpes på vej af tilstedeværelsen på jobcentret. Det opleves generelt at der fra ledelsen i jobcentret er opbakning til sundhedstilbuddene og ledelsen kommunikerer løbende med medarbejderne om tilbuddene. Dog lægges der i større grad op til, at sundhedsmedarbejderne og psykologerne, selv er med til at gøre sig bemærkede på jobcentrene, f.eks. via informationsmail, deltagelse i personalemøder mv.

Sundhedsmedarbejderne fremhæver at deres fysiske placering på jobcentrene gør en stor forskel i forhold til, hvor opmærksomme jobcentermedarbejderne er på tilbuddet og i forhold til sparring på tværs. Generelt er sundhedssamtalernes placering på jobcentrene med til at øge borgernes villighed og tryghed til at deltage, da de allerede kender stedet og nemmere kan overtales af jobrådgivere. På trods af jobcentrets myndighed vurderes det, at frivilligheden opfattes tydeligt for de fleste borgere. Mere skeptiske borgere har også fordel at blive henvist fra deres jobrådgiver, da de som regel ender med at skifte indstilling og går tilfredse fra sundhedssamtalen.

Åben og Rolig Flex placering på Center for Mental Sundhed, er trods fordelene ved den fysiske tilstedeværelse på jobcentret kun fysisk tilstede én gang om måneden. Denne beslutning blev truffet i samarbejde med Sygedagpengehuset, da tilbuddet allerede var kendt i huset og fordi borgerne alligevel skulle have sin gang i Center for Mental sundhed i flere måneder. Det beskrives også, at det er vigtigt at begge forløb foregår i et "myndighedsfrit" miljø. Generelt oplever borgerne også dette og henvisningen gennem jobcentret opfattes også som frivillig. På Sygedagpengehuset er der et godt kendskab til psykologen, delvist som et resultat af, at psykologerne tidligere var i Sygedagpengehuset en gang om ugen og fordi selve samarbejdet mellem Sygedagpengehuset og Center for Mental Sundhed omkring henvisninger til Åben og Rolig har været i drift siden 2015, hvor Sygedagpengehuset har henvist ca. 300 borgere årligt. På Job og Aktivhuset og Virksomhedscenteret er der dog en lavere grad af synlighed og kendskab til psykologerne og der er et begrænset kendskab til Åben og Rolig Flex-tilbuddets bredere rammer i forhold til henvisningen af udfordrede borgere.

Rekruttering og henvisning af borgere til sundhedstilbud

For begge indsatsar har samarbejdet med Jobcenter Aalborg den effekt, at der opnås kontakt til borgere, og rekrutteres borgere som de ellers ikke ville have fået kontakt til. Dette giver sundhedsmedarbejdere, psykologer og deres ledere udtryk for. Dette understøttes af de interviewede borgere, der forklarer at de er henvist fra jobcentrene til sundhedstilbuddene, eller har på anden vis fået kendskab til tilbuddene gennem besøget på jobcentret.

Henvisningen fra jobcentrene er vigtigt i forhold til rekrutteringen af borgerne. I forhold til indsatsen med sundhedssamtalerne forklares det af sundhedsmedarbejderne at der generelt er godt momentum i henvisningen, og jobrådgiverne forklarer at de som regel henviser borgerne, hvis de vurderer at det er relevant.

Henvisningen til Åben og Rolig og Åben og Rolig Flex vurderes af Center for Mental Sundhed til at gå godt, da der i alt årligt bliver henvist ca. 300 borgere fra Jobcenteret, hvor borgerne fordeles på Åben og Roligt-holdene eller Åben og Rolig Flex-forløbet.